

Inhabil når rådmannen skal ansettes?

Kommunal Rapport 20.11.2017

Kan kommunestyremedlemmer som er ansatt i kommunen bli inhabile når kommunestyret skal rekruttere rådmann?

SPØRSMÅL: I en kommune skal det nå ansettes ny rådmann. Sak om prosess ved rekruttering av ny rådmann var nylig oppe til behandling i kommunestyret og ordfører innledet med å si at de av representantene i kommunestyret som hadde et ansettelsesforhold til kommunen var inhabile, det være seg fast ansatte og de som hadde permisjon var også nevnt. 4 representanter fratrådte uten diskusjon og avstemning om habiliteten.

Er dette i tråd med lovverket?

SVAR: Det er all grunn til å være aktsom når det gjelder inhabilitetsproblemer i en slik sak, og dette er en krevende øvelse ikke minst under forberedende trinn i tilsettingsprosessen. Det er mulig at ordfører har tatt for litt mye Møllers tran her, men det kan jeg ikke si noe sikkert om uten å kjenne bakgrunnen for det som skjedde.

Inhabilitet må vurderes fortløpende i en slik sak. I det øyeblikk noen er søker til en slik stilling, vil hun selvsagt bli inhabil til å medvirke ved noen form for avgjørelser på alle trinn i saken, og det samme gjelder de som er direkte underordnet søkeren. Det problemet som imidlertid ligger under det som skjedde her, er at man ikke vet på forhånd hvem som søker. Man må prøve å unngå at det i ettertid viser seg at en søker har medvirket tidligere i saken, f.eks. når man tok stilling til hvordan rekruttering til stillingen skal skje. Da må man ta stilling til hvem som er *mulige søkere* til stillingen, og som derfor kan ha en større eller mindre egeninteresse i hvordan man går frem ved rekrutteringen.

Kommunestyret må vurdere om en slik mulighet for at noen vil bli søker til stillingen, er «særegne forhold ... som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet» (Forvaltningsloven § 6, andre avsnitt). Det må vurderes for hver enkelt av de personene som dette kan være aktuelt for. Først må man ta stilling til om det er en *reell* mulighet for at vedkommende vil søke. Dette må man kunne avklare ved spørsmål til henne. Får man et klart og troverdig svar om at det ikke under noen omstendighet vil være aktuelt å søke, må det legges til grunn at det ikke foreligger inhabilitet. Hvis svaret derimot er at det er en mulighet, vil hun normalt være inhabil til å delta på alle trinn i saken, både som folkevalgt og som tilsatt i kommunen.

Også den som er underordnet en inhabil, vil selv bli inhabil til å treffe avgjørelser i saken, men ikke til å delta ved forberedende saksbehandling. En tilsatt i kommunen som er underordnet en inhabil person, vil derfor neppe kunne delta i kommunestyrets forberedende drøftelser av hvordan rekruttering skal skje, selv om det ikke treffes noe formelt vedtak om dette. Slike forberedende drøftelser er i realiteten normalt retningsgivende for administrasjonens saksbehandling, og bør derfor ses som avgjørelse i saken, selv om det bare protokolleres at saken ble drøftet eller tatt til orientering.

Mitt svar blir etter dette at det er mulig at det var riktig at disse fire medlemmene av kommunestyret var inhabile, men det måtte i så fall begrunnes vesentlig mer presist enn ved en henvisning til at de var tilsatt i kommunen. Og det er ikke ordførers sak å

sende medlemmer på gangen, eller medlemmenes avgjørelse om de vil «fratre». Dette er det bare kommunestyret selv som kan vedta, og det må skje ved en formell og protokollert beslutning, der man viser til den eller de lovbestemmelser som er grunnlaget for inhabiliteten, og kort begrunner, for hvert enkelt medlem, hvorfor hun er inhabil.